ESY tieto
ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI
2/17

Kati Kalliomäki, ETK:

Työeläke on tunnepitoinen asia

Vastuullinen sijoittaminen kasvussa

OVE kiinnostaa myös eläkekassoissa ja -säätiöissä

Sisällys

3 *Pääkirjoitus:* Oodi kohtuullisuudelle

4 *Sijoituspäivä Savoyssa:* Valuuttariski noussut suureksi

5 **Riikka Sievänen:** Vastuullinen sijoittaminen lisää avoimuutta

Kevätseminaari Itämerellä 17.–19.5.2017

8 **Ministeri Pirkko Mattila** avasi kevätseminaarin

9 Keva avoin muutoksille

10 **TyEL-järjestelmä:** Tehokas ja edullinen vai kallis puuhamaa?

11 **Juhana Vartiainen:** Keskusjohtoisuus vaivaa Suomea

12 Eläkeviestintä on vaativa laji

13 **Fiva:** Vakavaraisuudet kunnossa

14 Kevät saapui seminaarin myötä

16 Mitä jäi mieleen?

17 *OVE kiinnostaa*

18 Lakimiehen palsta

19 *Verso muutti*

ESY tieto

ELÄKESÄÄTIÖ-YHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

2/2017
10.8.2017

JULKAISIJA
Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
Kalevankatu 13
00100 Helsinki
Puh. 09 687 7440
www.elakesaatioyhdistys.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Timo Toropainen

TOIMITUS
Tmi Kirjainkauppa
Markku Pulkkinen
Puh. 040 966 3417
markku.k.pulkkinen@kolumbus.fi

TAITTO
Taittotoimisto Åsa Åhl
asa@taittotoimisto.fi

PAINO
Painotalo Plus Digital Oy
Painosmäärä 700

4041 0089
Painotuote

ISSN-L 0785-5931
ISSN 0785-5931 (Painettu)
ISSN 2242-3664 (Verkkolehti)

OSOITTEEN-MUUTOKSET
merja.aimanen@elakesaatioyhdistys.fi

Seuraava ESY-tieto ilmestyy tammikuussa 2018.

Oodi kohtuullisuudelle

Luin alkukesällä Miika Nousiaisen hykerryttävän hyvän romaanin Juurihoito. ”Kohtuus kaikessa” tuntuu olevan kirjan läpileikkaava motto.

Samaa mottoa oli pakko pyöritellä mielessä myös alkukesän kahdessa puoluekokouksessa, joissa sain olla vieraana. Väkisinkin syntyi johtopäätös, että ehdottomilla kannoilla ja toisinajattelijoiden lyttäämisellä ei kestäviä ratkaisuja rakenneta.

Jos täysin puhdasoppinen lähestymistapa estää järkevien, muidenkin mielipiteet huomioivien kompromissien hakemisen, ollaan vaarallisella tiellä. Näin on, olipa kysymys kehitysyhteistyöstä, maahanmuutosta, ympäristönsuojelusta, Euroopan yhdentymisestä tai mistä vaan.

Esimerkiksi Perussuomalaisten riveistä ministereiksi nousseet poliitikot ovat tehneet hallituksessa järkevää ja rakentavaa EU-politiikkaa siitä huolimatta, että heidän (nyt jo entisen) puolueensa linjaukset ja omat henkilökohtaiset näkemykset ovat olleet hyvinkin EU-vastaisia.

He ovat siis yrittäneet tehdä EU:sta näissä oloissa heidän silmissään paremman yhteistyöfoorumin sen sijaan, että olisivat menneet nurkkaan mököttämään ja kiroamaan kaiken yleiseurooppalaisen pahuutta.

”Ehdottomilla kannoilla ja toisinajattelijoiden lyttäämisellä *ei kestäviä ratkaisuja rakenneta.”*

Ja mitä tulikaan siitä palkkioksi? Kaikkein eurovastaisimmat pilkkaavat heitä luopioiksi, pettureiksi ja tolloiksi, jotka eivät ymmärtäneet pitää puolueen profiilia riittävän korkeana. Kaikkein euromyönteisimmät taas leimasivat heidät vähintäänkin veneenkeikuttajiksi.

Oliko tuo kohtuullista? Ei pätkääkään, kummastakaan suunnasta.

Sama ilmiö ei valitettavasti ole täysin tuntematon tällä meidän työeläkealallammekaan. Jos eläkesäätiö- ja kassakentän edustaja huomauttaa, että joistakin alan toimintatavoista jää tympeä maku, ei häntä pidä ryhtyä vaientamaan. Hän vaan haluaa tehdä tästä yhteisestä järjestelmästä vielä ehomman.

Meidän kaikkien pitäisi pystyä ymmärtämään toista ihmistä aina niin, että vaikka toinen lausuisikin omia parannusehdotuksiaan esitellessään pientä moitetta nykytilalle, ei hän tarkoita kaiken nykyisen romuttamista.

Oi, jospa tuon dialogia edistävän ”kohtuus kaikessa” -linjauksen fiksuuden käsittäisimme tänä kuplien sisäisten älämölöjen aikana, olisi meillä paljon paljon enemmän toivoa.

Timo Toropainen

Pääkirjoitus

Seuraa myös Päähänpistoja-blogia osoitteessa www.elakesaatioyhdistys.fi!

Teksti ja kuvat MARKKU PULKKINEN

Valuuttariski
noussut suureksi

Eläkesäätiöyhdistystyksen toukokuun alun sijoituspäivässä kiinnitettiin huomiota erityisesti valuuttariskiin. Myös osakekurssien hyvänä jatkunut kehitys pohditutti.

Danske Bankin **Antti Paronen** kertoi yli 30-henkiselle seminaariyleisölle, kuinka vakavaraisuuslain muutokset ovat vaikuttaneet eläkesijoittajien toimintaan.

”Vakavaraisuuskehikon muuttuminen on aiheuttanut suurimpia muutoksia korkean luottoriskin sijoituksiin. Niissä spredidurraatiota on kannattanut ehdottomasti lyhentää.” Paronen konkretisoi asiantuntijoille.

”Vakavaraisuusmuutos ei ole juurikaan vaikuttanut eläkesijoittajien osakeriskien huomioimiseen. Sen sijaan eläkeuudistuksen OLV-muutos on selvästi lisännyt osakeriskin ottamista. Havaintona on myös Suomi-osakkeiden osuuden pieneneminen jopa 15 prosenttiyksiköllä viiden viimeisen vuoden aikana.”

Eläkesijoittajat ovat osakeriskin lisäksi lisänneet finanssikriisin jälkeen merkittävästi riskin määrää bondisalkun sisällä. Erittäin hyvän luottokelpoisuuden joukkolainojen osuus on pienentynyt 60 prosentista yhteen kolmasosaan. Korkeintaan BBB-luokiteltujen ja luokittelemattomien joukkolainojen osuus on nyt selvästi yli puolet.

Kiinteistöriskin osalta suurin muutos tuli Parosen mukaan vaatimukseen velkavivun huomioimisesta. Hegde-rahastojen käsittely vakavaraisuuslaskennassa on edelleen suhteellisen edullista.

”Duraation lisäksi toinen suuri muutos tuli valuuttariskin käsittelyyn. Esimerkiksi Varmalla valuuttariski on 10,6 miljardia euroa eli neljännes salkusta.”, Paronen tietää.

”Valuuttariskiä käsitelläänkin nykyisin usein omana omaisuuslajinaan sen sijaan, että mietittäisiin, kuinka paljon valuuttariskiä suojataan kussakin omaisuuslajissa.”

> ”Yrityksillä menee paremmin **kuin yleisesti ajatellaan.“**

Korkoihin lopulta käänne?

Pääekonomisti **Juhana Brotherus** Hypoteekkiyhdistyksestä aloitti katsauksensa makrotaloudesta.

”Olemme äärimmäisen myönteisessä tilanteessa. Yrityksillä menee hyvin ja korot ovat vielä alhaalla. Poliittiset riskit Euroopassa ovat myös pienentyneet. Koroissa nähtäneen tänä vuonna lopulta käänne, ainakin lyhyestä päästä. Korkojen nousu on silti hyvin maltillista”, Brotherus näkee.

Kiinteistösijoittamisen osalta Brotherus nosti esiin uuden trendin: lapsiperheet jäävät yhä useammin asumaan keskustaan. Enää ei tilan tarpeen lisääntyessä välttämättä muuteta ympäryskuntiin. Tämä tukee kaupunkien menestymistä.

”Rakennusbuumi on päällä. Asuntorakentamista on aloitettu kahden vuoden aikana todella paljon. Uudet asunnot ovat kompakteja ja niiden sijainnit ovat hyvät. Suomessa ei silti ole erityistä asuntokuplaa, vaikka pienten asuntojen hinnat ovat erkaantuneet isompien asuntojen hinnoista”, Brotherus tiivistää.

Nousu näkyy

Toimitusjohtaja **Mikael Wahlström** Fourton Oy:stä ei pidä osakkeita edelleenkään kalliina – jos ei halpoinakaan.

”Huonot korot ruokkivat edelleen osakemarkkinoiden menestystä”, Wahlström sanoo.

Hän ei usko Euroopan keskuspankin nostavan ohjauskorkoa edelleenkään, koska eteläeurooppalaisten val-

Toukokuun sijoituspäivä keräsi Savoyn saliin 34 osanottajaa. Hypoteekkiyhdistyksen Juhana Brotherus puhui talousnäkymistä ja kiinteistömarkkinoista. Mikael Wahlström (eturivissä toinen oik.) Fourton Oy:stä valotti osakemarkkinoita ja Lauri Vaittinen (eturivissä oik.) Mandatum Life'sta kertoi vaihtoehtoisista sijoituksista.

tioiden velat ovat "sietämättömän korkealla tasolla".

"Italia, Espanja ja Portugali päättävät EKP:n korkolinjauksista, joten korotuksia ei tule", Wahlström hymähtää.

Fourton Oy tapaa parinsadan yrityksen edustajat joka vuosi.

"Näistä tapaamisista on pääteltävissä, että kasvuennusteita nostetaan hyvinkin pian. On jo nostettukin. Yrityksillä menee paremmin kuin yleisesti ajatellaan."

Lähitulevaisuuden uhkiksi Wahlström näkee Ison-Britannian kehityksen sekä sellaiset sijoitusinstrumentit, joiden kuvitellaan olevan rajattomasti likvidejä, mutta tositilanteessa eivät sitä ole.

Wahlström neuvoi lopuksi **Warren Buffetin** sanoin sijoittamaan sellaisiin yhtiöihin, jotka haluaa edelleen omistaa, vaikka pörssit olisivat vuoden suljettuina.

Sijoituspäivän seminaarikirja ja kaikki esitykset löytyvät ESY:n www-sivujen Jäsensivut-osiosta.

Vastuullinen sijoittaminen
lisää avoimuutta

Kirkon eläkerahasto kiinnittää erityistä huomioita sijoitustensa vastuullisuuteen. Se on tuonut hyvää tulosta ja julkisuutta.

Kirkon eläkerahaston (KER) vastuullisen sijoittamisen päällikkö **Magdalena Lönnroth** kertoi ESY:n sijoituspäivässä, kuinka lähes 1,5 miljardin euron eläkerahastoa hallinnoiva KER toteuttaa vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

"Vastuullisen sijoittamisen lähtökohtana on läpinäkyvyys. Avaamme sijoitussalkkumme sisällön pyydettäessä. Olemme julkinen toimija, joten avoimuus on meille tärkeää", Lönnroth painottaa.

Vastuullinen sijoittaminen on ollut osa Kirkon eläkerahaston toimintaa sen perustamisesta eli vuodesta 1991 lähtien. Ensimmäiset vastuullisen sijoittamisen periaatteet KER julkaisi vuonna 1999. KER oli myös perustamassa vastuullisen sijoittamisen yhdistystä Finsif'iä Suomeen vuonna 2010.

"Vastuullisen sijoittamisen aloittaminen ja strategian luominen vaativat aikaa ja tahtoa. Resurssien rajallisuus on aina haaste. Koko sijoitusomaisuuden sijaan vastuullinen sijoittaminen on helpompi aloittaa yksi omaisuuslaji kerrallaan", Lönnroth kuvailee.

Vastuullista sijoittamista arvioidaan ESG-kriteerein. Ne pitävät sisällään ympäristönäkökulman, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan.

Ympäristöasioissa KER kiinnittää huomiota muun muassa sijoituskohteen hiilijalanjälkeen. Kuluvan vuoden alussa KER julkisti oman ilmastonmuutosstrategiansa.

Magdalena Lönnroth (vas.) ja Riikka Sievänen avasivat vastuullisen sijoittamisen toimintatapoja kevään sijoituspäivässä.

Sitoutuminen tärkeintä

Lönnroth korostaa, että vastuullisen sijoittamisen onnistumisen lähtökohtana on johdon ja koko organisaation sitoutuminen. Silloin pystytään varmistamaan riittävät resurssit vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen.

”Sijoittajalla pitää olla selkeä visio tavoitteistaan, jotta niitä voidaan välittää henkilöstölle, varainhoitajille, sijoituskohteille ja muille sidosryhmille. Tämä toteutuu parhaiten laatimalla vastuullisen sijoittamisen strategia”, Lönnroth opastaa.

”Vastuullinen sijoittaminen ei ole missään tapauksessa hyväntekeväisyyttä. Se on sijoitusriskien hallintaa ja kestävän kehityksen tukemista. Haluamme löytää salkkuumme vastuullisen toiminnan edelläkävijöitä”, Lönnroth konkretisoi.

ESG-sijoitusten tuottoon Lönnroth on ollut tyytyväinen.

”Meidän parhaat ESG-varainhoitajat ovat myös tuottaneet hyvin. Emme maksa varainhoitajille vastuullisista sijoitustuotteista enempää kuin muistakaan. Vastuullisuuden raportointi kuuluu palvelupakettiin.”

Varainhoitajat raportoivat asiakkaan niin halutessa myös sijoituskohteiden hiilijalanjäljet. Rahastojen osalta se ei ole kovin yksinkertaista, sillä hiilidioksidipäästöjä raportoivilla yrityksillä ja varainhoitajilla on erilaisia laskentatapoja.

”Vastuullinen sijoittaja voi myös omalta osaltaan vaikuttaa sijoituskohteen toimintaan. Tapasimme esimerkiksi Nordean edustajat viime vuonna useaan otteeseen selvittääksemme Nordean toimintaa asiakkaidensa verosuunnittelussa. Saimme selvityksen ja Nordean toimintatavat ovat tällä hetkellä tarkassa seurannassa”, Lönnroth kertoo.

Ei heikennä tuottoa

Vastuullisen sijoittamisen asiantuntija **Riikka Sievänen** KPMG:stä keräsi väitöskirjaansa varten laajan kyselyaineiston 15 Euroopan maan sijoittajilta.

”Johtopäätös on, että vastuullinen sijoittaminen ei näyttäisi huonontavan tuottoa. Ympäristöön, sosiaalisiin asioihin ja hyviin hallintotapoihin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien huomioiminen tuo laajaa näkökulmaa sijoituskohteen arviointiin. Pitkällä tähtäimellä keskimääräistä paremman tuoton tavoittelu onkin realistista”, Sievänen vakuuttaa.

Erityisesti eläkesijoittajilla myös julkisuuskuva on tärkeä peruste vastuulliseen sijoittamiseen.

”Vastuullisen sijoittamisen voi aloittaa tekemällä sijoitussalkun vastuullisuuskartoituksen. Siitä käyvät ilmi sellaiset toimialat ja sijoituskohteet, joita osa vastuullisista sijoittajista välttää. Moni vastuullinen sijoittaja sulkee pois esimerkiksi kiistanalaiset aseet ja lapsityövoimaa käyttävät yritykset”, Sievänen kertoo.

Verson vastuullisuus puntarissa

Eläkekassa Verso teetti viime keväänä KPMG:llä sijoitussalkun vastuullisuuskartoituksen. Selvityksen tavoitteena oli lisätä valmiuksia huomioida vastuullisuusnäkökohtia sijoitustoiminnassa. Myös läpinäkyvyys eläkekassan sijoituksissa lisääntyi ja valmius käydä keskustelua kassan hallinnon, jäsenten, varainhoitajien ja muiden sidosryhmien kanssa parani.

”Kartoituksessa analysoitiin muun muassa alkoholi-, tupakka- ja aseteollisuussijoituksia. Myös sijoituskohteiden ihmisoikeusrikkomuksia sekä vakavia ilmasto- ja ympäristörikkomuksia käytiin läpi. Yritysten yhteys ilmastonmuutokseen oli myös tar-

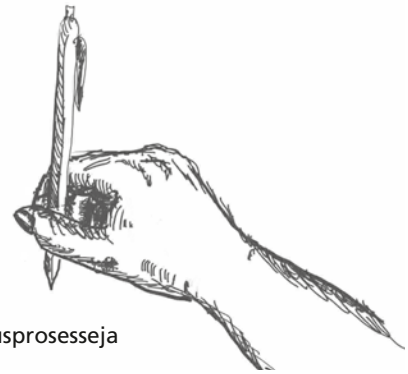

PRI-periaatteet

PRI:n allekirjoittaja sitoutuu

- liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja
- toimimaan aktiivisesti omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä
- edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia
- edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla
- edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa
- raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä.

Vastuullisen sijoittamisen aloittaminen ei välttämättä tarkoita suuria muutoksia sijoitussalkkuun. Vastuullisessa sijoittamisessa ei myöskään tarvitse sulkea pois mitään toimialoja, sillä kaikilta toimialoilta on mahdollista valita parhaat ja vastuullisimmat toimijat.

PRI-periaatteet määrittävät

Koska vastuullisuuteen on monta näkökulmaa, on YK julkaissut vuonna 2006 vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment, PRI). Kuusi kirjattua periaatetta luovat raamit vastuulliselle sijoittamiselle. Tällä hetkellä 1 700 sijoittajaa on allekirjoituksillaan sitoutunut periaatteisiin.

Eettistä sijoittamista käytetään monesti vastuullisen sijoittamisen synonyyminä. Eettisyys eroaa kuitenkin monilta osin vastuullisuudesta.

”Eettisessä sijoittamisessa sijoitustoiminnan ulkopuolelle on mahdollista jättää sektoreita, jotka eivät sovi sijoittajan arvomaailmaan. Yleisimpiä pois suljettavia sektoreita ovat aseet, tupakka, alkoholi, aikuisviihde ja uhkapelit. Lisäksi sijoittajat voivat omien uskonnollisten arvojensa perusteella sulkea pois esimerkiksi lääke- tai ruokateollisuutta”, Sievänen valottaa.

”Sijoituskohteiden välttäminen vähentää hajautusta, mikä voi johtaa alhaisempaan tuottoon. Vastuullinen sijoittaminen sen sijaan mahdollistaa sijoitussalkun normaalin hajauttamisen”, Sievänen selventää.

Sopii kaikkiin sijoituksiin

Suurin osa vastuullisesta sijoittamisesta suuntautuu osakkeisiin, mutta vastuullinen sijoittaminen on mahdollista kaikissa omaisuusluokissa.

Valtionobligaatioita ostaessaan sijoittaja voi esimerkiksi valita maita, joissa demokratia-, ihmisoikeus- ja ympäristöasiat ovat kunnossa. Myös kiinteistöistä löytyy vastuullisia kohteita. ”Vihreillä kiinteistöillä” voi olla esimerkiksi rakennusalan ympäristösertifikaatti.

Sijoituspäivän yleisö keskusteli aktiivisesti vastuullisesta sijoittamisesta esitysten jälkeen. Yleinen mielipide oli, että eläkevaroja pitää sijoittaa vastuullisesti myös ilman erityistä vastuullisen sijoittamisen strategiaa.

Lisää aiheesta:
Hyrske-Lönnroth-Savilaakso-Sievänen: Vastuullinen sijoittaminen
Finva, 2012

”Vastuullinen sijoittaminen **ei ole hyväntekeväisyyttä.”**

kastelun kohteena”, toimitusjohtaja **Pasi Strömberg** kuvailee.

”Erityisesti indeksisijoituksissa tuli esille löydöksiä sektoreilta, joita osa vastuullisista sijoittajista sulkee pois. Esimerkiksi tupakkateollisuudessa osakesijoituksistamme on noin kaksi prosenttia ja alkoholiteollisuudessa noin prosentti. Emme ole yrityksiä aktiivisesti valinneet, vaan ne tulevat indeksirahastoista, joilla otamme salkkuun osakemarkkinariskiä.”

”Vaikka selvitys ei välttämättä vaikuta sijoitustoimintaamme, se helpottaa viestintää ja asioiden läpikäymistä. Nyt meillä on mahdollisuus keskustella vastuullisesta sijoittamisesta faktapohjalta. Seuraavaksi määrittelemme tarkemmin, miten huomioimme vastuullisen sijoittamisen näkökulmia sijoitussuunnitelmassamme”, Strömberg sanoo.

Kevätseminaari tuuletti työeläkejärjestelmää

Ministeri Pirkko Mattila avasi kevätseminaarin kertomalla sote-uudistuksen vaikutuksista julkisen sektorin eläkevakuuttamiseen.

Eläkesäätiöyhdistyksen kevätseminaari risteiltiin Helsinki–Tukholma-reitillä 17.–19.5.2017. Seminaari tarjosi tuoretta tietoa muun muassa lakiuudistuksista, taloudesta ja eläkeviestinnästä. Keskustelu kävi välillä kiivaana.

Tukholman-risteilynä järjestettyyn kevätseminaariin osallistui 185 työeläkealan ja varainhoidon ammattilaista.

Kevätseminaarin avasi sosiaali- ja terveysministeri **Pirkko Mattila**. Hän keskittyi puheessaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuudistukseen. Sote-uudistuksen myötä arvioidaan 270 000 julkisen alan palkansaajan työnantajan vaihtuvan. Tämä tuo pohdittavaksi, kannattaako työntekijöitä jatkossa eläkevakuuttaa kahden työeläkelain, TyEL:n ja JuEL:n, alla vai riittäisikö yksi laki.

Kevan toimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** kertoi Kevan suhtautuvan avoimesti työeläkelakien tarkasteluun. Jos hyvät perustelut löytyvät, hän ei näe esteitä JuEL- ja TyEL-lakien yhdistämiselle.

Seminaarin perinteisessä paneelissa keskusteltiin työeläkeyhtiöiden hallinnosta ja alan kilpailukeinojen lisäämisestä. Keskustelijoiden näkemykset olivat tälläkin kertaa hyvin erilaisia ja keskustelu polveilevaa.

Kansanedustaja **Juhana Vartiainen** esitti ensimmäisen päivän päätteeksi selkeän näkemyksensä siitä, miksi Suomen kansantalous on laahannut muiden EU-maiden perässä. Hänen mukaansa Suomessa on edelleen liikaa valtio- ja työmarkkinajärjestöjohtoista vallankäyttöä, jolloin muutokset ovat hitaita.

Toisen päivän aamuna käytiin läpi eläkekassoja ja -säätiöitä koskevia lakihankkeita. Eläkesäätiöyhdistyksen lakimies **Ismo Heinström** oli turhautunut eläkekassa- ja eläkesäätiölain uudistamisen hitauteen. Vuoden 2018 alusta kaavaillun voimaantulon sijaan uuden lain voimaantulo on siirtynyt hamaan tulevaisuuteen.

Eläketurvakeskuksen viestintäjohtaja **Kati Kalliomäki** päätti seminaariosion vauhdikkaasti kertomalla työeläkealan viestinnän haasteista.

Tiedonjanon täytyttyä seminaariväki lähti taltuttamaan orastavaa nälkää herkuttelukierrokselle Tukholman Södermalmin kaupunginosaan. Kävelyretkellä pistäydyttiin käsityöläispanimossa, kreikkalaisessa ja kiinalaisessa ravintolassa sekä pienessä suklaatehtaassa.

MM-jääkiekkojännityksen jälkeen herkuteltiin vielä kerran laivan á la carte -ravintolassa. Laivasta poistuikin perjantaiaamuna tyytyväistä, eläketiedolla ja hyvällä yhteishengellä lastattua seminaariväkeä.

Keva avoin muutoksille

Julkisten alojen työeläkevakuutus on murroksessa, kun maakuntauudistus siirtää arviolta 270 000 työntekijää uuden työnantajan palvelukseen. Kevakin pohtii paikkaansa.

”Koen eläkesäätiöt ja -kassat sisarorganisaatioiksemme. Toimimme samalla tavalla asiakkaidemme parhaaksi emmekä kilpaile muita vastaan”, Kevan toimitusjohtaja Timo Kietäväinen vertaa.

Kevan toimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** on hyvällä tuulella. Kevan eläkerahastojen arvo ylitti toukokuussa ensimmäistä kertaa 50 miljardin euron rajan, ensimmäisenä eläkelaitoksena Suomessa.

"Emme silti paukuttele henkseleitä, vaan korostamme, että kyse on pitkän aikavälin toiminnasta", Kietäväinen sanoo.

Vaikka Kevan sijoitustuotot ovat perinteisesti hyvät, on tuoreella toimitusjohtajalla paljon miettimistä. Tänä vuonna ensimmäistä kertaa Kevan saamat vakuutusmaksut ovat pienemmät kuin maksettavat eläkkeet. Vajetta tulee 200 miljoonaa euroa. Viiden vuoden päästä vaje on jo miljardi euroa vuodessa.

”Tulevat vuodet ovat meille erittäin haasteellisia”, Kietäväinen myöntää.

Julkisen sektorin supistuminen ja sote-uudistus johtavat siihen, että TyEL-vakuutetut lisääntyvät ja Kevan vakuutetut vähenevät. Sosiaali- ja terveysministeriö on kehittänyt Kevan tueksi tähän muutokseen kaikille työeläkelaitoksille tasapuolisen kustannustenjakomallin vuosille 2019–2025. Suomen hallitus hyväksyi mallin kesäkuussa.

STM on lisäksi asettanut työryhmän pohtimaan julkiselle sektorille sopivaa työeläkemallia. Yksi vaihtoehto on julkisten alojen eläkelain (JuEL) lakkauttaminen, jolloin myös julkisten alojen työntekijät vakuutettaisiin TyEL:n mukaan.

Kietäväinen kertoi Kevan suhtautuvan avoimesti työeläkelakien tarkasteluun.

”On tärkeää, että myös Kevan asema tarkastellaan uudelleen. Kahdessa järjestelmässä ovat omat hankaluutensa. Jos perustelut löytyvät, en näe esteitä JuEL- ja TyEL-lakien yhdistämiselle yhdeksi työeläkelaiksi.”

Kietäväinen uskoo Kevan kuitenkin säilyvän omana eläkelaitoksenaan, vaikka lait yhdistettäisiin. Keva olisi silloin yksi TyEL-vakuuttaja muiden joukossa.

Kevätseminaarin paneelissa jatkettiin keskustelua Kevan roolista työeläkekentässä.

EK:n **Vesa Rantahalvari** ei näe enää tarvetta erilliselle julkisen sektorin työeläkelaille.

”Kevasta voi hyvin tulla ’Tyel-Keva’ ja se kilpailisi muiden työeläkeyhtiöiden kanssa. Vanhat kunta-alan eläkelupaukset voisi siirtää ’run-off-Kevalle’”, Rantahalvari visioi.

”Kevaa ei pidä pakottaa TyEL-vakavaraisuussääntöjen alle, sillä se heikentäisi Kevan sijoitustuottoja. Pikemminkin muille työeläkelaitoksille pitäisi antaa yhtä vapaat kädet sijoitustoiminnassa”, OP-Eläkekassan **Erkko Ryynänen** esittää.

Keva vuonna 2016

- **2 290 työnantaja-asiakasta:**
  - 1 030 kunta-alan organisaatiota
  - 970 valtion organisaatiota
  - 290 seurakuntaa ja seurakuntayhtymää
- **670 000 vakuutettua**
- **577 000 eläkkeensaajaa**
- **67 200 eläke- ja etuuspäätöstä**
- **toimintakulut 73,7 milj. euroa**
- **520 toimihenkilöä**
- **sijoitusten arvo 48,5 mrd. euroa (31.12.2016)**
- **sijoitusten tuotto 7,4 %**
- **pääomapainotettu reaalituotto vv. 1988–2016: 4,2 %**

Timo Toropaisen vetämään paneelikeskusteluun osallistuivat Katja Veirto Akavasta, Erkko Ryynänen OP-Eläkekassasta, Vesa Rantahalvari EK:sta ja Heikki Pursiainen Ajatuspaja Liberasta.

Suomen työeläkejärjestelmä: Tehokas ja edullinen vai kallis puuhamaa?

Perinteisessä paneelissa keskusteltiin työeläkeyhtiöiden hallinnosta ja alan ”kauneuskilpailusta”.

Paneelin haastajana esiintyi Ajatuspaja Liberan toimitusjohtaja **Heikki Pursiainen**. Hän näkee työeläkeyhtiöiden nykyisessä hallinnossa paljon puutteita.

”Osa työeläkeyhtiöiden johtajista ja hallintohenkilöistä on puuhailijoita. Esimerkiksi sijoittamisen asiantuntemus on varsin ohutta. Työeläkeyhtiöiden hallintoa pitäisikin viedä kohti normaalia hallintotapaa”, Pursiainen pamautti.

Työmarkkinakeskusjärjestöjä edustaneet Akavan **Katja Veirto** ja EK:n **Vesa Rantahalvari** eivät nielaisseet väitettä.

”Eläkeyhtiön hallituksen tärkein tehtävä on hoitaa sijoitusvarallisuutta. Siksi hallintoon valitaan nimenomaan talouden ja yritystoiminnan ammattilaisia”, Rantahalvari vakuuttaa.

Veirton mielestä yhtiöiden hallituksissa pitää olla myös työntekijöiden edustajia, jotta yhtiöiden toimintaa ja koko eläkejärjestelmää pystytään kehittämään etuudet edellä.

Yrittäjille kummankaan etujärjestön edustajat eivät antaisi hallituspaikkoja.

”Yrittäjien maksamia YEL-maksuja ei rahastoida, joten heidän ei kuulu olla hallinnossa”, Veirto näkee.

Pursiaisen mielestä työmarkkinajärjestöt eivät enää edusta kaikkia palkansaajia ja työnantajia. Siksi ei ole perusteita pyhittää työeläkeyhtiöiden hallintopaikkoja niille.

Vakuutuskannan siirrot

työeläkeyhtiöltä toiselle maksavat työeläkejärjestelmälle yli 50 miljoonaa euroa vuodessa.

Lisää kilpailukeinoja

Paneelissa keskusteltiin myös työeläkeyhtiöiden välisestä kilpailusta. Kaikki keskustelijat, Veirtoa lukuun ottamatta, pitivät kilpailua varsin keinotekoisena. Se on lähinnä kauneuskilpailua sijoitustuotoista.

OP-Eläkekassan toimitusjohtaja **Erkko Ryynänen** kaipaakin työeläkelaitoksille lisää kilpailukeinoja ja vähemmän rajoituksia sijoitusten suhteen.

”Nykyinen malli ei edistä taloudellista tehokkuutta työeläkealalla. Ei voi myöskään väittää, että kymmenen työeläkelaitosta hajauttaisi eläkesijoituksia paremmin kuin yksi laitos. Hajautettu järjestelmä on tärkeä kotimaisten pääomamarkkinoiden toimivuuden, ei niinkään kilpailun tai riskien hajautuksen vuoksi”, Ryynänen sanoo.

Eläkesäätiöyhdistyksen lakimies **Ismo Heinström** kertoi, että keinotekoisen kilpailun tuloksena tapahtuvat vakuutuskannan siirrot yhtiöltä toiselle maksavat koko työeläkejärjestelmälle yli 50 miljoonaa euroa vuodessa. Eläkekassat ja -säätiötkin joutuvat maksamaan osan kulusta, vaikka ne eivät millään tavoin osallistu siirtokulujen muodostamiseen.

Työeläkelaitosten asiakaspalvelun laatua paneelissa ei käsitelty lainkaan, vaikka se on asiakkaan kannalta tärkeä kilpailukeino.

Kansanedustaja Juhana Vartiainen:

Keskusjohtoisuus vaivaa Suomea

Kansanedustaja **Juhana Vartiaisen** (kok.) esitys oli totuttuun tapaan mielenkiintoista kuunneltavaa. Analyysi Suomen talousongelmien syistä oli viiltävää ja oikeaan osuvaa.

Juhana Vartiainen piti yleisön valppaana suorilla mielipiteillään ja persoonallisella esiintymisellään.

Vartiainen kiitteli puheensa aluksi suomalaista eläkejärjestelmää lähes ainoaksi valopilkuksi muuten kehnossa taloustilanteessa. Työeläkejärjestelmässä pystytään tarpeen vaatiessa tekemään järkeviä päätöksiä. Sama ei toteudu poliittisessa eikä työmarkkinajärjestöjen keskinäisessä päätöksenteossa.

”Suomessa on ollut sodan jälkeisestä ajasta lähtien liikaa keskusjohtoista, korporatiivista vallankäyttöä. Muutokset ovat silloin liian hitaita. Kukaan ei halua tehdä ikäviä päätöksiä”, Vartiainen sivaltaa.

Näköpiirissä olleisiin työelämän muutoksiin muun muassa ikärakenteen osalta olisi pitänyt varautua huomattavasti varhaisemmassa vaiheessa. Työikäisen väestön määrä kääntyi laskuun vuonna 2009 eikä asiaan oltu Vartiaisen mielestä varauduttu millään tavalla.

”Tämä oli kamala epäonnistuminen Suomen talouspolitiikassa. Ruotsissa työvoiman määrä kääntyy laskuun vasta vuonna 2019, mutta tilanteeseen alettiin varautua jo 15 vuotta aikaisemmin muun muassa työlainsäädännön muutosten valmistelulla. Myös Norja ja Tanska ovat paljon Suomea markkinaehtoisempia maita.”

”Olen ehdottomasti hyvinvointivaltion kannattaja, mutta meillä hyvinvointivaltio laajeni liian nopeasti 1970- ja 1980-luvuilla, jopa vielä 1990-luvullakin. Sen aikainen väestörakenne mahdollisti julkisen sektorin kasvattamisen ja loi uskoa hyvinvointipolitiikan kaikkivoipaisuuteen”, Vartiainen pohtii.

Suomen talouskasvu perustui viime vuosisadan loppuun saakka raskaan teollisuuden kasvuun. Siitä tuli Vartiaisen mukaan rasite siirryttäessä 2000-luvulle.

Liian vahva ay-liike

Vartiainen ei kiittele suomalaisen ammattiyhdistysliikkeen kykyä nähdä tulevaa.

> *”Työllisyysasteemme on 68–69 prosenttia,* **kun sen pitäisi olla yli 75 prosenttia.”**

”Kritiikkini kärki kohdistuu ay-korporatismia kohtaan. Valtiovalta ei ole uskaltanut tehdä päätöksiä ilman ay-järjestöjen hyväksyntää. Myös palkkoja on perinteisesti korotettu saman verran jokaisella alalla, meni sillä hyvin tai huonosti. Tämä on johtanut ristiriitaan tuottavuuden kanssa. Olemme työmarkkinapolitiikassa jälkijunassa muihin Pohjoismaihin nähden”, Vartiainen tiivistää.

Hänen mielestään sosiaaliturvaakin pitäisi yksinkertaistaa nykyisestä. Hän leimaa korporatiivisuuden perinnöksi senkin, ettei sosiaaliturvaa ole kyetty uudistamaan työntekoa kannustavaksi.

”Perustulo tai perustili olisi huomattavasti parempi ratkaisu kuin kymmenien sosiaalitukien viidakko. Myös työttömyysturva vaatisi perusteellisen, työntekoon kannustavan remontin. Työttömyysturvan sadan päivän lyhentäminen on vain pientä näpertelyä. Työllisyysasteemme on 68–69 prosenttia, kun sen pitäisi olla yli 75 prosenttia”, Vartiainen näkee.

Eläkeviestintä on vaativa laji

Eläketurvakeskuksessa tiedetään, mitä suuri yleisö ajattelee työeläkkeistä. Palautetta tulee etupäässä eläkeläisiltä mutta muiltakin.

Viestintäjohtaja Kati Kalliomäki Eläketurvakeskuksesta on aktiivinen työeläketiedottaja myös sosiaalisessa mediassa. Hänellä on 2 700 seuraajaa Twitter-tilillään. Some-taitaja kannustaa työeläkealan viestijöitä ja asiantuntijoita välittämään aktiivisesti tietoa uusienkin kanavien kautta ja osallistumaan työeläkkeitä koskevaan keskusteluun.

Eläketurvakeskuksen viestintäjohtaja **Kati Kalliomäki** kertoi kevätseminaarin päätteeksi, millaisia mielipiteitä kansalaiset esittävät suomalaisesta työeläkejärjestelmästä. Myyttejä riittää, mutta eläkeasiantuntijat kumoavat niitä faktatiedolla. Eläke on monille ihmisille enemmän tunne- kuin järkiasia.

”Esimerkiksi keskieläkkeen suuruuteen tai eläkeindeksien eläkettä korottaviin vaikutuksiin ei aina uskota, vaikka niistä on olemassa tilastotietoa. Asiantuntijat, Eläketurvakeskus muiden mukana, leimataan väärän tiedon levittäjiksi”, Kalliomäki kuvailee.

”Internet on tehnyt eläkeviestijöiden työstä entistä haastavampaa, sillä jokainen kirjoittaja voi esiintyä sosiaalisessa mediassa asiantuntijana.”

Aktiivisuutta tarvitaan

Eläketurvakeskukselle on annettu suomalaisessa työeläkekentässä tilastotietojen kokoamisen ja kansalaisviestinnän roolit. Työnjakoa muun muassa Telan kanssa on viestinnän osalta selkeytetty. Esimerkiksi tiedottaminen työeläkeuudistuksesta oli etupäässä Eläketurvakeskuksen vastuulla. ETK muun muassa teki ja postitti tietyille ikäryhmille selkeän esitteen eläkejärjestelmän muutoksista.

”Jokaisella työeläkelaitoksella, myös eläkekassoilla ja -säätiöillä, on oma tärkeä roolinsa työeläketietouden jakamisessa omalle asiakaskunnalleen. Eläkelaitokset voivat tietenkin hyödyntää viestinnässään Eläketurvakeskuksen tuottamaa sähköistä ja muutakin materiaalia”, Kalliomäki vinkkaa.

Viestintä työeläkeuudistuksesta onnistui Kalliomäen mukaan hyvin. Työikäiset ymmärtävät, että eliniän pidentyessä on reilua jatkaa työuraakin.

”Työeläkepiireissä ja mediassa puhutaan vähän liikaakin eläkerahastoista ja niiden tuotoista. Tavallisten ihmisten on vaikea hahmottaa rahastojen merkitystä. Luullaan, että työeläkeyhtiöt kitsastelevat eläkkeiden maksussa ja paisuttelevat vain rahavuortaan, vaikka rahastojen tarve ja merkitys on kalkyloitu tarkasti vuosikymmeniä eteenpäin. Monipuolisempi eläkekeskustelu olisi paikallaan”, Kalliomäki näkee.

Eläketurvakeskus saa myös kumota usein väitteitä eläkejärjestelmästä sukupolvia syrjivänä ”pyramidihuijauksena”.

”Työeläke on tältäkin osin tunnepitoinen asia, ’love-juttu’. Kyse on sukupolvien välisestä ketjusta ja sopimuksesta, jossa jokainen ikäryhmä kantaa oman kortensa kekoon.”

"Jokainen voi esiintyä **sosiaalisessa mediassa asiantuntijana."**

Finanssivalvonta: Työeläkealan vakavaraisuudet kunnossa

Suomen Pankista Finanssivalvontaan alkuvuonna siirtynyt Samu Kurri jättää syyskuun alussa työeläkelaitosten valvonnan ja siirtyy Fivassa muun muassa makrovakauspolitiikasta vastaavaksi osastopäälliköksi.

Finanssivalvonnan instituutiovalvonnan osastopäällikkönä helmikuussa aloittanut **Samu Kurri** kertoi työeläkelaitosten vakavaraisuuksien olevan kunnossa.

Viime vuoden toisen puoliskon hyvän sijoitusympäristön ansiosta suomalaisen työeläkesektorin keskimääräinen vakavaraisuus nousi vuoden lopussa 28,6 prosenttiin ja koko vuoden sijoitustuotto, 5,1 prosenttia, ylitti tuottovaatimuksen. Eläkesäätiöiden ja -kassojen vakavaraisuus oli myös perinteisesti erittäin vahva, keskimäärin 40,0 prosenttia vuoden vaihteessa.

”Uusi vakavaraisuuskehikko muuttaa työeläkelaitosten vakavaraisuuslaskentaa. Viime vuoden lopussa keskimääräinen vakavaraisuusasema oli 1,9, kun vuoden alussa voimaan tulleella uudella laskentakaavalla se olisi ollut 1,7. Uusi vakavaraisuuskehikko mittaa työeläkelaitosten sijoitusriskit aikaisempaa paremmin ja kattavammin”, Kurri näkee.

”Työeläkeala on lisännyt riskinottoa erityisesti nostamalla osakeriskiä. Osakesijoitukset ovat nousseet suurimmaksi sijoitusluokaksi ohi korkosijoitusten. Sektori lienee ennakoinut osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun, OLV:n, nostoa osakeriskiä kasvattamalla.”

Työeläkelaitosten pitkän aikavälin riskeiksi Kurri nimeää työllisyyden, työn tuottavuuden ja väestön ikärakenteen.

Uusia toimihenkilöitä Fivaan

Finanssivalvonnan organisaatio muuttuu syyskuun alussa. Uudessa organisaatiossa valvontaosastoja on neljä. Vakuutus- ja eläkesektoreiden vakavaraisuusvalvonta keskitetään yhdelle osastolle.

Vakuutusvalvonta-osaston päälliköksi on nimitetty 11.9.2017 alkaen viiden vuoden määräajaksi OTK **Kaisa Forsström**.

Kevään ja kesän aikana eläkelaitosten valvontaan tuli Samu Kurrin lisäksi muitakin uusia toimihenkilöitä. Nykyisen organisaation työeläkevakuutustoimiston päällikkönä aloitti maaliskuun alussa **Mikko Kuusela**. Hän siirtyi Fivaan sosiaali- ja terveysministeriöstä. **Marja Koponen** aloittaa saman toimiston johtavana lakimiehenä elokuun puolessavälissä. Koponen työskenteli aikaisemmin OP-Eläkekassan eläkehallintopäällikkönä ja sitä ennen lakimiehenä Telassa.

◀ Koomikkotaituri J-P Pirinen ei taikonut lisää rahaa työeläkkeisiin, mutta hämmästytti korttitempuillaan. Ihmettelyvuorossa ovat Susanna Jarsma (vas.), Piia Laaksonen, Minna Julku ja Minna Koistinen.

Komentokeskus. Laivan yökerho toimi erinomaisesti myös seminaaripaikkana.

Kevät saapui seminaarin myötä

Kevätseminaarin parasta antia on tuttujen tapaaminen ja kuulumisten vaihtaminen. Verkostoitumista, muodikkaasti minglaamista, harrastettiin niin laivalla kuin Tukholman ruokakierroksellakin. Kevät oli jo saapunut Tukholmaan ja saapui heti palattuamme myös Suomeen.

ESY:n toimitusjohtaja Timo Toropainen onnitteli edellisen seminaarin jälkeen 60 vuotta täyttäneitä Leena Rantasta, Harri Lemmettiä ja Lars Hellbergiä. ▶

Kiitos kumppaneillemme!
Kevätseminaarin kumppanit; Elite, Evli, eQ, Mandatum Life, OP Varainhoito ja SEB; mahdollistivat seminaarin vapaa-ajan ohjelman Tukholmassa. Lämmin kiitos panoksestanne!

◀ **Sallan riimiporo marinoitujen kasvisten kera vei kielen mennessään.**

Stockholm Brewing -kellaripanimossa tarjottiin aromikkaiden oluiden lisäksi maistuvia voileipiä. ▶

Tukholma näytti kävelykierroksella parhaita, keväisiä puoliaan.

▲ **ESYn toimihenkilöt; Ismo Heinström (vas.), Timo Toropainen, Merja Äimänen ja Markku Aalto; olivat tyytyväisiä seminaarin osanottajien suureen määrään, josta kiitos kaikille mukanaolleille. Ensi vuonna tavataan jälleen Tallinnassa.**

Kreikkalaisen ravintolan tarjonta Tukholmassa veti suut muikeaan hymyyn. Etualalla kilistelevät Eveliina Nyandoto, Merja Juuti-Nevalainen, Anna-Maija Juvonen-Cavonius, Marja Halmu, Harri Andersson ja Antti Vallila. ▼

Mitä jäi mieleen?

Kevätseminaarin osanottajat olivat tälläkin kertaa tyytyväisiä ohjelmaan. Tärkeä ja ajankohtainen eläkealan anti tarjoiltiin tiiviissä paketissa – yhdessäoloa unohtamatta. ESY-tieto kysyi kolmelta osallistujalta, mikä ohjelmassa oli parasta.

KYSYMYKSET

1. Monettako kertaa olet mukana?
2. Mikä oli parasta seminaarissa?
3. Mikä on kesässä parasta?

Ensi vuoden kevätseminaari pidetään 23.–24.5.2018 Suuntana on silloin Tallinna.

Kirsti Mansikkamäki

isännöitsijä
Apteekkien Eläkekassa

1. Ensimmäistä kertaa. Aloitin työt Apteekkien Eläkekassan kiinteistöpuolella vasta maaliskuussa.

2. Luennot olivat paras anti. Tykkäsin Juhana Vartiaisen esityksestä, sillä ajattelen itse hyvin samalla tavalla. Myös paneelikeskustelu oli tosi hyvä.

3. Kesässä parasta ovat aurinko, vihreys ja lintujen laulu. Tykkään olla kesällä töissä ja lomailen vasta vähän myöhemmin.

Timo Säynätkari

hallituksen varajäsen
Yleisradion eläkesäätiö

1. Kolmatta kertaa.

2. Parasta on tavata ihmisiä, jotka pohtivat samoja asioita ja saada kokonaiskuva eläkekassojen ja -säätiöiden tulevaisuudesta. Juhana Vartiainen ravisteli hyvin totuttuja raameja. ESYn lakimies Ismo Heinström esitti myös hyvin tärkeimmät ajankohtaiset asiat.

3. Kesässä ovat parasta sulat vedet, mökkeily ja purjehtiminen.

Anu Imppola

asiamies
Orionin Eläkesäätiö

1. Tämä on noin kymmenes kerta.

2. Oli paljon hyviä esityksiä jälleen. Juhana Vartiaisen ja Ismo Heinströmin esityksistä pidin eniten. Täällä on aina myös hyvää seuraa.

3. Kesässä nautin erityisesti elokuun sadonkorjuuajasta. Kasvatan kotipuutarhassa muun muassa hernettä, vihanneksia ja viinirypäleitä.

Teksti MARKKU PULKKINEN

OVE kiinnostaa

Osittain varhennettu vanhuuseläke (OVE) on kiinnostanut kansalaisia. Eläkelaitoksiin on tullut alkuvuonna noin tuhat hakemusta kuukaudessa.

Eläketurvakeskuksen mukaan enin osa varhennetun vanhuuseläkkeen hakijoista on vuonna 1956 syntyneitä. Miehet ovat hakeutuneet OVE:lle useammin kuin naiset.

Valtaosa hakijoista on ottanut maksuun puolet vanhuuseläkkeestään. Vain kymmenesosa on valinnut 25 prosentin osuuden.

OVE:lle voi hakea 61-vuotiaana ja jatkaa silti halutessaan työssä. Työtön voi siirtyä osittain varhennetulle vanhuuseläkkeelle menettämättä työttömyyspäivärahaa. Kolmannes OVE:lle siirtyneistä onkin ollut työttömiä.

ESY-tieto kysyi muutamista eläkekassoista ja -säätiöistä, onko uusi eläkemuoto kiinnostanut myös siellä.

KYSYMYKSET

1. Onko kassassanne/säätiössänne ollut OVE:lle hakijoita?
2. Onko OVE:sta kysytty paljon?
3. Onko OVE:lle hakijoiden määrä ollut yllätys?
4. Millainen osuus OVE-eläkkeestä on otettu maksuun?

Valion eläkekassa

3 994 vakuutettua
Johanna Heikurainen
vakuutuspäällikkö

1. OVE-hakemuksia on tullut viisi.

2. OVE:sta on kysytty jonkin verran. Kyselyitä tuli enemmän alkuvuodesta, minkä jälkeen ne ovat vähentyneet.

3. Eläkemuoto ei ainakaan vielä vaikuta erityisen suositulta. On ollut pieni yllätys, että hakijoita on ollut niin vähän.

4. Kaikki ovat ottaneet maksuun puolet vanhuuseläkkeestä.

Sandvik Eläkesäätiö

1 810 vakuutettua
Jukka Toropainen
toimitusjohtaja

1. Kolme OVE:a on myönnetty ja yksi hakemus on käsittelyssä.

2. Heti alkuvuodesta tuli kyselypiikki, mutta nyt tilanne on rauhoittunut.

3. Osasimme odottaa, että alkuvuodesta kyselyitä tulee. Olisin voinut kuvitella, että suosio olisi ollut suurempikin.

4. Kaikki ovat ottaneet maksuun puolet vanhuuseläkkeestä.

Apteekkien Eläkekassa

7 582 TyEL- ja 676 YEL-vakuutettua
Sirpa Moilanen
eläkepäällikkö

1. OVE-hakemuksia on tullut kymmenen, kaikki työntekijöiltä.

2. Kyselyitäkin on ollut. Arviolaskelman on pyytänyt 25 työntekijää ja kaksi yrittäjää. OVE on ollut toiseksi kysytyin eläkelaji vanhuuseläkkeen jälkeen.

3. Kyselyitä ja hakemuksia on ollut vähemmän kuin ajateltiin. Olemme informoineet erityisesti ennen eläkeikää otetun OVE-osan vähennyksestä ja sen pysyvyydestä sekä neuvoneet tarkistamaan verotuksen vaikutuksen ennen hakemuksen tekemistä.

4. Seitsemän hakijaa on ottanut maksuun 50 prosentin, kolme hakijaa 25 prosentin OVE:n.

ABB Eläkesäätiö

5 586 vakuutettua
Raija Jaskari
eläkepäällikkö

1. Olemme myöntäneet heinäkuun alkuun mennessä yhdeksän osittain varhennettua vanhuuseläkettä. Lähes kaikki ovat jatkaneet kokoaikatyössä.

2. Yllättävän vähän on kyselty OVE:sta. Helmikuussa tuli useampia kyselyitä johtuen valtakunnallisesta tiedottamisesta. Asiasta selvästi keskustellaan kahvipöydissä, sillä kyselyitä tulee usein samasta työpaikasta.

3. OVE:lle hakeneiden määrä on ollut odotettu. Suosio on samaa luokkaa kuin osa-aikaeläkkeellä. Loppuvuonna haetaan todennäköisesti vähemmän uusia eläkkeitä.

4. Lähes kaikki ovat ottaneet maksuun 50 prosenttia, vain yksi on ottanut 25.

ISMO HEINSTRÖM

Eläkesäätiö- ja eläkekassalakien uudistus viipyy

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu eläkesäätiö- ja eläkekassalakien kokonaisuudistusta. Työryhmäraportti asiasta valmistui tammikuussa 2016 ja hallituksen esityksen luonnos helmikuussa 2017. Vaikka nykyiset lait eivät ole erityisen vanhoja, ne ovat kuitenkin lakitekniikaltaan ongelmallisia, koska niihin ei ole tehty vastaavia muutoksia kuin muualle yhtiölainsäädäntöön muun muassa fuusiota, jakautumista, vahingonkorvausta ja lisäeläkkeiden sijoitustoimintaa koskevilta osin.

Keskeinen tarve uudistamiselle on myös eläkesäätiö- ja eläkekassamuotoisen vaihtoehdon käytettävyyden parantaminen. Nykyisellään laeissa on paljon epätarkoituksenmukaisia ja kyseenalaisia rajoituksia.

Tärkeä asiakokonaisuus on esimerkiksi vakuutuskannan siirrot työeläkeyhtiöistä työnantajan omaan eläkesäätiöön tai -kassaan. Rajoitukset hankaloittavat työnantajan mahdollisuutta valita itselleen sopivin eläkelaitos sekä vähentävät työeläkejärjestelmän tehokkuutta ja tuloksellisuutta. Tämä kaikki saattaa outoon valoon myös työnantajan valinnanvapauden, oikeusturvan ja tavoitteen työeläkejärjestelmän hajautetusta toimeenpanosta.

Valtioneuvoston lainsäädännön arviointineuvosto antoi lakiluonnoksesta lausunnon 8.3.2017. Arviointineuvosto edellytti ministeriötä täydentämään hallituksen esitystä muun muassa vaikutusarvioilla, selvittämällä eläkesäätiön ja eläkekassan markkinoille tulon esteitä sekä tekemään selvityksen eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vaikutuksesta kotimaisiin pääomamarkkinoihin.

Selvitysten tekeminen hidastaa uuden lain säätämistä, mutta antaa paremmat mahdollisuudet myös sellaisten asioiden selvittämiseen, joihin työryhmässä ei kiinnitetty riittävästi huomiota.

Markkinoille tulon esteistä yksi keskeisimmistä on vakuutuskannan siirtomahdollisuuksien rajoittaminen. Tältä osin hallituksen esityksen luonnos on ongelmallinen. Siinä jää selvittämättä, mitä päättyneet vakuutukset ovat, miten vakuutusten siirtokelvottomuus vaikuttaa työnantajan vakuutusmaksutasoon ja mahdollisuuteen perustaa oma eläkelaitos ja minkälaisia vakuutuksia perusteettomasti luetaan siirtokelvottomiin vakuutuksiin.

Tämä koskee erityisesti työnantajan vakuutukseen liitettyjä niin sanottuja kytkettyjä vakuutuksia, jotka eivät eroa työnantajan muista voimassaolevista vakuutuksista. Työnantaja saa kyseisistä rahastoista vakuutusmaksun alennuksia ja voi myös takaisinlainata näitä rahastoja vastaavasti kuin voimassa olevien vakuutusten rahastoja. Huolellinen vaikutusarvioanalyysi sisältää arvion myös markkinoille tulon esteiden taloudellisista vaikutuksista työnantajalle.

Selvitysten tekeminen hidastaa uuden lain säätämistä,

mutta antaa paremmat mahdollisuudet myös sellaisten asioiden selvittämiseen, joihin työryhmässä ei kiinnitetty riittävästi huomiota.

IORP II -direktiivi koskee lisäeläkkeitä hoitavia eläkesäätiöitä ja -kassoja

Ammatillisia lisäeläkkeitä koskeva direktiivi, IORP II, on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 13.1.2019. STM valmistelee direktiivin kansallista täytäntöönpanoa virkamiestyönä. Direktiivi sisältää tarkennuksia lisäeläkelaitosten hallintoa koskeviin säännöksiin sekä vaatimuksen vakuutetuille, vapaakirjan saaneille henkilöille ja etuudensaajille annettavasta lisäeläkeotteesta.

Direktiivi sisältää jonkin verran kansallista liikkumavaraa. Tärkeää on, että direktiivin sallimat mahdollisuudet otetaan lain säätämisessä huomioon. Yksi tärkeimmistä on mahdollisuus jättää niin sanotut pienet lisäeläkelaitokset (alle sata työssä olevaa ja vapaakirjan saanutta henkilöä) direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Tulorekisteri käyttöön 2019

Tulorekisterin perustaminen on ollut yksi hallituksen julkisten palvelujen digitalisointiin liittyvistä kärkihankkeista. Tavoitteena on Verohallinnon ylläpitämä tulotietojärjestelmä, johon merkitään ajantasaisesti kansalaisten tulot ja erilaiset sosiaalietuudet. Näin ollen rekisteri voi toimia myös verotuksen ja etuuksien yhteensovittamisen perustana. Tulorekisterin on tarkoitus tulla voimaan palkkatulojen osalta vuonna 2019 ja etuustulojen osalta vuonna 2020.

Työnantajille rekisterin käyttöönotto merkitsee ilmoitusvelvollisuuksien vähentymistä, eivätkä erilaisten etuuksien hakijat enää jatkossa joudu nykyiseen tapaan toimittamaan paperimuotoisia kuitteja ja muita selvityksiä sosiaalietuuksia hakiessaan. Valtiovarainministeriö on julkaissut hallituksen esityksen tulotietojärjestelmästä.

EU:n tietosuoja-asetus voimaan 2018

Toukokuussa 2018 voimaan tuleva tietosuoja-asetus koskee kaikenlaista henkilötietojen käsittelyä ja siihen liittyviä menettelyitä EU:n jäsenvaltioissa ja tuo muutoksia henkilötietojen käsittelyyn sekä laiminlyönneistä ja virheistä aiheutuvien rangaistusten määräämiseen. Tietosuoja-asetus koskee kaikkia yrityksiä ja yhteisöjä, jotka käsittelevät henkilötietoja. Oikeusministeriö on valmistellut vaadittavia muutoksia henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin. Palveluyhteisöt ovat järjestäneet asiasta omia tiedotus- ja koulutustilaisuuksiaan. Myös Eläkesäätiöyhdistys aikoo yhteistyössä jäsentensä kanssa selvittää tietosuoja-asetuksen vaatimia toimenpiteitä.

Verson uutta toimistoa sävyttävät kotimainen petsattu koivu, isot ikkunat käytävälle ja turpeesta valmistetut akustiikkalevyt. Muuton keskellä hengähtävät Tarja Kantele (edessä vas.), Katriina Kemppi-Haikara ja Marja Halmu. Takana seisovat Pasi Strömberg ja Marja Tarvainen. Hymyistä päätelleen uudet tilat ovat mieluisat.

Teksti ja kuva MARKKU PULKKINEN

Lyhyesti

Verso muutti

Eläkekassa Verso muutti kesäkuun lopussa uusiin tiloihin Kalevankatu 13:een. Nyt samassa ”eläkekassatalossa” sijaitsevat Apteekkien Eläkekassa, Eläkesäätiöyhdistys ja Eläkekassa Verso.

Verson muuttomatka oli vain korttelin mittainen. Entinen toimisto sijaitsi 43 vuotta Fredrikinkatu 45:ssä.

”Saneeraamme Fredan tilat asunnoiksi ja myymme ne pois. Uusiin toimitiloihin muutto sopi hyvin kiinteistösijoituksiimme. Ostimme 290 neliön tilan Apteekkien Eläkekassalta, jonka myönteinen suhtautuminen hankkeeseemme oli olennaisen tärkeää”, toimitusjohtaja **Pasi Strömberg** kertoo.

Toimiston saneerauksen suunnitteli Coop Hovitie Oy:n **Satu Hovila** ja toteutti rakennusliike Ekonrak Oy. Projektista ja kumppaneiden valinnasta vastasi Verson kiinteistösijoituspäällikkö **Petri Saarinen**.

Uutta toimitilaa leimaavat kaunis suomalainen koivu ja valoisuus. Työhuoneista on isot ikkunat käytävälle. Kaikilla toimihenkilöillä on omat huoneensa.

Työhuoneissa ovat akustiikan parantajina kokolattiamatot ja yhden seinän kokoinen, turpeesta valmistettu akustiikkalevy. Se toimii samalla sisustuselementtinä.

”Olemme lopputulokseen tyytyväisiä. Vanhan kiinteistön saneeraaminen on teknisesti vaativaa, erityisesti ilmanvaihdon osalta, mutta onnistuimme hyvin”, Strömberg iloitsee.

Eläkesäätiöyhdistyksen
syksyn 2017 koulutukset

Sijoitustoiminnan yhteistyöfoorumi

9.10.2017 klo 13.30–15.30,
OP Vallila

Sijoitustoiminnan yhteistyöfoorumi tarjoaa eläkerahastojen sijoituspäätöksistä vastaaville vapaamuotoisen keskusteluympäristön.

Sijoitusseminaari

8.11.2017,
Ravintola Savoy

Syksyn sijoitusseminaari tarjoaa tuoreimman näkemyksen eläkelaitosten sijoitusympäristöön sekä sijoitussuunnitelman päivittämisessä tarvittaviin asioihin.

Eläkesäätiöiden ja -kassojen kirjanpito- ja tilinpäätöspäivä

29.11.2017,
Katajanokan Kasino

Tilaisuudessa käsitellään tilinpäätökseen liittyviä kysymyksiä TyEL- ja lisäeläkesäätiöiden ja eläkekassojen näkökulmasta. Lisäksi luodaan katsaus ajankohtaisiin eläkesäätiö- ja eläkekassa-asioihin.

Eläkesäätiöiden ja -kassojen yhteyshenkilöille lähetetään kutsu ja koulutusohjelma sähköpostitse noin kaksi kuukautta ennen tilaisuutta.

Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry
www.elakesaatioyhdistys.fi

Huolehdithan osaamisestasi **- tervetuloa koulutuksiin!**